

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIJA, KI ŠE IZHAJA

PLANINSKI

U E S T N I K

9
2024

4,40 €

TEMA MESECA

**Soteskanje
po Furlaniji**

Z NAMI NA POT

Cres

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – IZDELEK MESECA OKTOBRA

TISTA LEPA LETA, Rado Kočvar, Mojca Volkar Trobevšek Spomini Rada Kočvarja

Ideja za knjigo se je rodila tam, kjer se je rodil Rado kot alpinist – v stenah nad Kamniško Bistrico, neke čudovite jeseni, ko so snemali dokumentarni film o njem in njegovih soplezalcih. Iskrivi in dobrodušni Rado Kočvar pripoveduje, kako so ga pred skoraj petinsedemdesetimi leti v izredno skromnih poveljih razmerah tako očarale gore – oddaljene in visoke, da je postal alpinist. Radova zgodba na videz ni dramatična, ni senzacionalna in ni napeta. Ta zgodba je polna majhnih korakov, velikih odločitev, trdega dela, tovarštva, pristne ljubezni do gora in sočloveka ter neomajne vztrajnosti, ki so iz Rada ustvarili vrhunskega plezalca in vrhunskega človeka.

Format: 165 x 240 mm, 164 strani, integralna šivana vezava

CENA: V času od 1. 10. do 31. 10. 2024 lahko knjigo *Tista lepa leta* kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: 12,45 €* (redna cena: 24,90 €*).

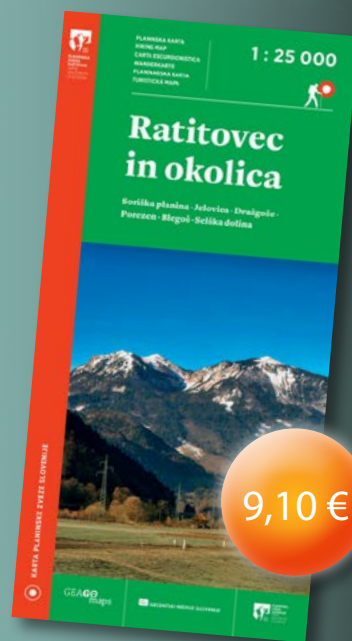
*DDV je vračunan v ceno. Stroške poštnine plača naročnik.

PLANINSKI ZEMLJEVID RATITOVEC IN OKOLICA 1 : 25 000

Planinski zemljevid *Ratitovec in okolica* 1 : 25 000 bo prišel prav vsem, ki bi želeli raziskovati priljubljene in tudi neznane vrhove nad dolino Selške Sore. Prvaki tega območja so vsekakor Ratitovec, vrhovi nad Soriško planino, Porezen, Blegoš, Stari vrh in hišni vrh Škofje Loke – Lubnik.

Poleg že znanih in najbolj priljubljenih vrhov boste našli številne druge zanimive in razgledne vrhove: Koprivnik, Črni vrh, Koblo in mnogo razglednih točk na skrivnostni in obširni Jelovici.

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico: 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja osemnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje. 124. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl, Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate, Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Šteinhuch

ZUNANJI SODELAVCI

Peter Šilak, Miha Pavšek, Andrej Trošt

LEKTORIRANJE

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško, Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

NAKLADA: 4200 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Posiljeni prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu: <https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

080 18 93

Transakcijski račun PZS

IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDLSI22

DELAVSKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 44 EUR, 68 EUR za tujino, posamezna številka 4,40 EUR, poletna številka 5,50 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25 % popusta na letno naročnino Planinskega vestnika (33,00 EUR). Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FS Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Kluže

Foto David Šefaj

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Zakaj pisati

Se vam vsaj včasih ne zazdi, da smo ljudje pretirano nagnjeni k skrajnostim? In to na vseh mogočih področjih in v vseh mogočih situacijah. Tudi ko gre za pisanje in branje o planinarjenju, turnem smučanju, plezanju ..., s čimer mislim tako na knjige kot časopise, revije in spletne objave.

Mogoče lahko iz tega izvzamemo knjige, predvsem leposlovne, in se najprej ustavimo pri *Planinskem vestniku*. Kmalu bo star 130 let. Namen njegovega izhajanja je še vedno enak kot leta 1895, le da razširjen, ne objavlja le "zanimljivih predavanj in različnih planinoslovnih spisov in slik", ampak tudi vzgaja, informira in je vestni kronist. Za človeka, ki ga zanima hribovska zgodovina, je *Vestnik* zagotovo najpomembnejši in najbolj verodostojen vir informacij. A če se omejim na približno zadnji dve desetletji, se je število avtorjev prispevkov zmanjšalo, čeprav je snovi za pisanje znatno več kot včasih. Več je tudi morebitnih piscev, ki pa zaradi različnih razlogov svojih zgodb ne želijo shraniti na papir.

Zagotovo je tako na padec števila prispevkov v reviji kot naročnikov nanjo vplivalo rojstvo svetovnega spleta, ki je s sabo prineslo nove načine komunikacije in širjenja informacij. Planinska in alpinistična društva so postavila svoje spletne strani in člani smo opisovali svoje hribovske dogodivščine ali vsaj objavljali fotografije z nekaj informacijami in z veseljem prebirali zgodbe drugih.

Z nastankom in priljubljenostjo družbenih omrežij so tiste strani vedno redkeje postregle z novimi zgodbami, saj je bilo lažje in hitreje na primer na Facebooku objaviti nekaj slik in napisati nekaj besed o sobotni turi. Ampak počasi smo z objavami vedno bolj skromnih – in žal pogosto tudi jezikovnih – skrupcal o vseh mogočih in nemogočih podvigih v hribih krepko skrenili s poti zmernosti. Tako zelo, da so nas na to morali začeti opozarjati gorski reševalci. A gonja proti tej nezmernosti je bila očitno še preveč učinkovita in dosegli smo drugo skrajnost: objav skoraj ni več ali pa so zelo redke. Pa še te večinoma niso prav nič zgovorne – fotografija ali dve, včasih dodamo še ime gore, smeri, poti ... Namesto da bi bili naši zapisi malce bolj samokritični, objektivno informativni (vsekakor tudi subjektivni, a le doživljajsko), smo se raje začeli skrivati. Ali pa kljub temu ... Vsekakor tudi zato, ker se pojavlja vedno več nergaških komentatorjev in pokroviteljskih mnenj o na primer "nepomembni štirici", ki jo je v Nad Šitom glavi preplezal alpinist, ki med letom s težavo nabere deset vzponov. Jasno, saj ima službo z zoprnim delovnim časom in še na "fuš" dela, ker treningi, ki so si jih izbrali otroci, pač niso poceni.

Da ne bom še sama zašla v skrajnost, moram tole razporedanje malce omiliti, saj tako v *Planinskem vestniku* kot na družbenih spletnih straneh in družbenih omrežjih še vedno lahko beremo o dogodivščinah – ne le o samih vzponih – dobimo informacije in navdih za kako turo, na katero nismo pomislili. A vendar težnje žal kažejo, da bo tega vedno manj, kar se vidi tudi v načeloma vedno višji starosti piscev in v odsotnosti želje ali potrebe po tem, da bi tisti, ki ima o čem pisati, to tudi napisal. Čeprav je sam požiral zgodbe starih alpinistov, rad citira Zaplotnikove misli, brska po arhivu *Planinskega vestnika*, ko išče

informacije v zapisih predhodnikov, ali konec koncev z veseljem sprejme podporo Planinske zveze Slovenije, ko gre na tabor ali odpravo. "Nima pa časa" svojih doživetij zaviti v besede in jih shraniti za tiste, ki bi nekoč tako kot on ob prebiranju njegovih zgodb bili navezani na nevidno in brezčasno vrv z njim.

"Ferajnovske četrtke" so nadomestile "ferajnovske" spletne strani, a na marsikateri se le občasno pojavijo zapisi treh članov društva, ki se izmenjavajo in včasih kaj napišejo, samo da stran ne zamre.

Družbena omrežja so odlična *pogrontavščina*, le to moramo vedeti, kaj početi z njimi. In če tisti alpinist, ki zaradi "fušanja" komaj najde čas za krajšo štirico, ki mu bo zagotovo prinesla več radosti kot onemu, ki nekajkrat na teden trenira za hribovske sedmice, na Facebooku zasledi, da so razmere v Skritem slapu v Tamarju dobre, bo na seznam lahko dodal enajsti vzpon.

Zakaj torej objavljati na spletu? Ker je lahko koristno in ni narobe. Ker ga za to tudi imamo in uporabljamo. Tako delimo informacije in tako jih dobimo. Tega se navadno zavemo, šele takrat ko informacije potrebujemo, in prav je, da na to pomislimo, ko jih imamo sami. Splet je dandanes za to gotovo najprimernejši, le v skrajnosti ne smemo zaiti in biti moramo dovolj selektivni ter (samo)kritični. In za kaj takega nam ni treba biti Mihelič ali Zaplotnik.

In zakaj pisati za *Planinski vestnik*? Omenila sem, da je kronist in pomemben zgodovinski vir, zgodovina pa je tudi pomembna učiteljica. Če hočemo, da tako ostane, moramo pisati, pisci pa morajo biti verodostojni. In kdo je lahko bolj verodostojen kot tisti, ki napiše svojo zgodbo?

Marta Krejan Čokl

4

12

16

22

26

30

UVODNIK

1 **Zakaj pisati**

Marta Krejan Čokl

SOTESKANJE

4 **Drugačno doživljanje gora**

Mitja Filipič

INTERVJU

12 **Pascal Van Duin**

Mitja Filipič

SOTESKANJE

16 **Canyoning Cult in druge prigode**

Mitja Filipič

TUJINA

22 **U sneg okovan vrh sredi Atlasa**

Damir Šantek

ZGODBA

26 **Francelj je bos!**

Dušan Škodič

SREČANJE

30 **Tujec**

Mojca Volkar Trobevšek

Z NAMI NA POT

32 **Ilaj ... hrvaški otok**

Mojca Stritar Kučuk

V GORE Z OTROKI

41 **Pejmo v hribe in hribarije na poti**

Katja Ranko

DOŽIVETJA

44 **Sožitje v kulturni krajini**

Tina Tolar

**USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI**

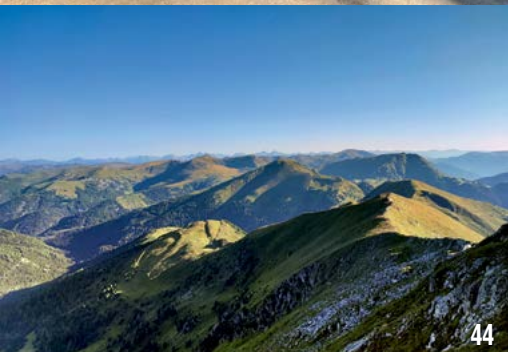

32

41

44

48

52

55

KOLUMNA

48 Prizori iz alpskega življenja

Klemen Belhar

RAZMIŠLJANJE

52 Nekoč smo v hribe hodili drugače

Simona Nahtigal

DOŽIVETJA

55 Za abrahama čez triglavsko steno

Saša Jazbec

ZGODOVINA

58 Gornik, tiskar in založnik

Marija Mojca Peternel

ZGODOVINA

60 O pionirju na področju varstva narave

Marija Mojca Peternel

STRIP

62 Frischaufov dom na Okrešlju

Urška Godec in Matjaž Bertoncelj

GRAN PARADISO

64 Disneyland v hribih!

Klemen Gričar, Iva Kaštela

DOŽIVETJE

66 Ljubezen je tista

Anja Črepinšek

VARSTVO NARAVE

68 V hribe brez avtomobila?

Zdenka Mihelič

NARAVA

70 Dve desetletji Nature 2000

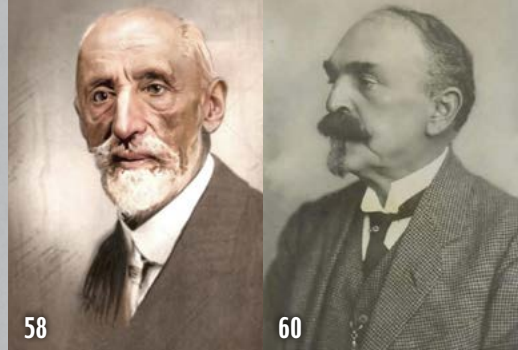
Miha Pavšek

72 LITERATURA

74 ALPINIZEM

74 NOVICE

75 U SPOMIN

58

60

64

66

68

70

Naročilo na Planinski vestnik

Brezplačna številka
24/7: 080 18 93
01 43 45 684
trgovina@pzs.si
Ljubljana, Ob
železnici 30a